ՀԱՍԱՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶ

ՏԵՂԵՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մշակվել է՝ Տեղեր համայնքի ղեկավարին կից, խորհրդակցական կարգով գործող ՀԶՔԾ կառավարման հանձնաժողովի կողմից
Ներկայացվել է՝ համայնքի ղեկավար Գառնիկ Հովհաննիսյանի կողմից
Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու **09.12.2016թ**-ի թիվ 45 -**Ն** որոշմամբ

ՏԵՂԵՐ ՀԱՄԱՅՆՔ 2016թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔ.....
2.ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....
3. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ ԵՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ .....
4. ՀՋԾ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ.....
5. ՀՋԾ-Ի ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ.....
6. ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ.....

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ

ՀՀ Արագածոտնի մարզի Տեղեր համայնքի 2017-2021թթ. Զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀԶԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված ՀՀ Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից: Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր:

ՀԶԾ-ն մշակվել է՝ հիմք ընդունելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություններն ու լիազորությունները նրանց գործունեության բնագավառներում (ոլորտներում), ՀԶԾ-ի մշակման և կառավարման վերաբերյալ համապատասխան հոդվածների դրույթները, ինչպես նաև Արագածոտնի մարզպետի կողմից ներկայացված համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի մշակման մեթոդական ուղեցույցը:

Ներկայացվող ՀԶԾ-ն առաջիկա հինգ տարիների համար հանդիսանալու է Տեղեր համայնքի զարգացման հիմնական փաստաթղթերից մեկը: ՀԶԾ-ի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքի ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ) հնարավորություններով, համայնքային ծրագրեր իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների և ենթակառուցվածքների առկայությամբ: ՀԶԾ-ում հնարավորինս հաշվի են առնվել համայնքի հանրային ծառայությունների մատչելիության և հասանելիության, նոր ծառայությունների մատուցման և դրանցով պայմանավորված լրացուցիչ ծախսեր առաջանալու խնդիրները: ՀԶԾ-ն մշակելիս որպես կողմնորոշիչ են դիտարկվել համայնքի զարգացնելու անհրաժեշտությունը, համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խրախուսման առկա հնարավորությունները, տնտեսության տարբեր ճյուղերի զարգացման (հատկապես՝ արտադրական կազմակերպությունների, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի) հնարավորությունները, արդյունավետ կառավարման իրականացումը: Վերհանված հիմնախնդիրների հիման վրա, ելնելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներից, համայնքի ղեկավարը՝ համայնքի աշխատակազմի և Տեղեր համայնքի ավագանու 2016 թվականի դեկտեմբերի 9-ի N 44-Ն որոշմամբ ստեղծված համայնքի ղեկավարին կից գործող « Տեղեր համայնքի ղեկավարին կից, խորհրդակցական կարգով գործող ՀԶՔԾ կառավարման հանձնաժողովի կողմից » (ԽՄ) հետ միասին մշակել է համայնքի 2017-2021թթ. ՀԶԾ-ն, որը քննարկվել և հաստատվել է համայնքի ավագանու կողմից և դրվել է գործողության մեջ:

Համայնքի 2017-2021թթ. ՀԶԾ-ում ներառված են Տեղեր համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ, շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ, համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ, աղետների ռիսկերի կառավարման և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնական մոտեցումներ, համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացման ուղղված միջոցառումներ:

ՀԶԾ-ն ներառում է նաև Տեղեր համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի բաղադրիչները: Այն Տեղեր համայնքի ներդաշնակ և համաչափ զարգացման, Տեղեր բնակիչների բարեկեցության ապահովման համար առաջիկա հինգ տարիներին ընդունված ծրագիր է, որը հանդիսանալու է համայնքի ամենօրյա փաստաթուղթը:

ԽՄ-ը, փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված ՀՀ ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով ՀՀ պետական կառավարման մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների հետ լիակատար փոխըմբռնում ՀԶԾ-ում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

- համայնքի ղեկավար -
- համայնքի աշխատակազմի քարտուղար -
- առաջատար մասնագետ - հաշվապահ -
- առաջին կարգի մասնագետ -
- երկրորդ կարգի մասնագետ -

Ընդամենը ամսական գումարը -

2.ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2.1 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայիս համայնքը հիմնադրվել է 1920 թվականին՝ Արևմտյան Հայաստանի Սասունի, Էրզրումի, Մշո և այլ գավառներից գաղթած մարդկանց կողմից:

Տեղեր համայնքը գտնվում է ՀՀ Արագածոտնի մարզի հյուսիս-արևմտյան մասում, Աշտարակի տարածաշրջանում: Գյուղի բարձրությունը ծովի մակերևույթից կազմում է 1700 մետր:Աշտարակից հեռու է 21 կմ-ով, Երևանից՝ 35 կմ-ով:

Համայնքում օդի միջին ջերմաստիճանը ամռանը հասնում է մինչև 30-37 աստիճանի, ձմռանը՝մինչև -20 աստիճանի: Բնական բավարար պայմաններ կան անասնաբուծության և բուսաբուծության համար:

Սահմանակից է մարզի Օրգով, Վերին Սասունիկ, Ավան և Աղձք համայնքներին: Հյուսիս-արևմուտքից Շիրակի մարզի հետ ունի ընդհանուր սահման:

Բնակատեղին բավականին հին պատմություն ունի: Շրջակայքում կան վաղ դարերի բազմաթիվ հուշարձանների և բնակատեղիների մնացորդներ: Դրանցից ամենանշանավորը Տեղերի վանքն է, որը Պատմական Հայաստանի ամենանշանավոր ճարտարապետական կառույցներից է, ունի յուրահատուկ ճարտարապետական լուծումներ:

Գյուղը բավարար հնարավորություններ ունի ինչպես ամառային, այնպես էլ ձմեռային տուրիզմի զարգացման համար: Պատմամշակութային արժեքավոր հուշարձանները և գեղեցիկ բնությունը տարվա տարբեր եղանակներին բազմաթիվ զբոսաշրջիկների են գրավում:

Գյուղում բավարար պայմաններ չկան արդյունավետ գյուղատնտեսության կազմակերպման համար: Բնակիչների հիմնական զբաղմունքը անասնաբուծությունն է և կերարտադրությունը: Բնակիչները զբաղվում են նաև բանջարաբուծությամբ: Սակայն արտադրությունից ստացված եկամուտները ցածր են և չեն բավարարում համայնքի բնակիչների տնտեսական պայմանները:

Գյուղում մշակվում են նաև քիչ քանակությամբ միրգ, բանջարեղեն, որոնք օգտագործվում են սեփական կարիքների բավարարման համար:

Համայնքի վարչական տարածքը -3459.00 հա է,
որից՝

- գյուղատնտեսական նշանակության հողեր – 3308,25 հա,
- գյուղատնտեսական նշանակության հողեր – 3308,25 հա,
- բնակելի ֆոնդի հողեր – 131,04 հա,
- բնապահպանական նշանակության հողեր – 0 հա,
- անտառային և ջրային ֆոնդերի հողեր – 11,44 հա,
- արդյունաբերական նշանակության հողեր – 0 հա,
- էներգետիկայի ենթակառուցվածքների հողեր – 0 հա:

Համայնքի սեփականություն համարվող հողերը կազմում են 1162,24 հա, որոնցից 276,20 հա արոտավայրերը (25 տարով) վարձակալությամբ տրամադրվում է համայնքի բնակիչներին:

Տեղեր համայնքի բնակչությունը 2016 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում է 217 մարդ (աղյուսակ1):

Աղյուսակ 1. Համայնքի մշտական բնակչության ու տնային տնտեսությունների ցուցանիշները (01.12.2016 թ. դրությամբ)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Մարդ
1.	Բնակչության թվաքանակը, մարդ	**217**
2.	Տնային տնտեսությունների թվաքանակը	**101**
3.	Ընտանեկան նպաստ ստացող ընտանիքների քանակը	**15**

Համայնքի բնակչության 54.4 % կազմում են տղամարդիկ և 45.6% կանայք: Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմը ներկայացված է աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ 2. Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմի ցուցանիշները (01.01.2016 թ. դրությամբ)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը	Կանայք	Տղամարդիկ
1.	Համայնքի բնակչության թիվը, այդթվում՝	**217**	**118**	**99**
	մինչև 1 տարեկան	**1**	**1**	**0**
	1-6 տարեկան	**13**	**7**	**6**
	3-4 տարեկան	**8**	**3**	**5**
	5-6 տարեկան	**5**	**4**	**1**
	7-10 տարեկան	**5**	**2**	**3**
	11-14 տարեկան	**3**	**1**	**2**
	15-17 տարեկան	**4**	**2**	**2**
	18 և ավելի տարեկան	**186**	**99**	**87**
2.	Կենսաթոշակառուներ (ներառյալ հաշմանդամներ) այդ թվում՝	**34**	**17**	**18**
	Տարիքային և աշխատանքային	**33**		
3.	Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	**0**	**0**	**0**
4.	Երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	**0**	**0**	**0**
5.	Հաշմանդամ երեխաներ	**0**	**0**	**0**
6.	Խնամակալության հանձնված երեխաներ	**0**	**0**	**0**
7.	Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներ	**38**	**0**	**0**
8.	Արցախյան պատերազմի մասնակիցներ	**2**	**0**	**2**
9.	Հաշմանդամներ	**0**	**0**	**0**
10.	Զբաղվածներ	**173**	**72**	**101**
11.	Գործազուրկներ	**44**	**20**	**24**
12.	Ընտանեկան նպաստների պետական համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը	**15**	**8**	**7**

13.	Արցախյան պատերազմում զոհվածների ընտանիքների թիվը	2	0	2

Գործազուրկների մեծամասնությունը կազմում են կանայք: Տղամարդկանց աշխատունակ մի մասը զբաղված է արտագնա աշխատանքով:

2.2 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍՈՑԻԱԼ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

Տեղեր համայնքի ավագանու 2016 թվականի հունվարի 25-ի N 2-Ն որոշմամբ հաստատված 2016 թվականի բյուջեն եկամտային մասով կազմել է **6215.0** հազար դրամ, ծախսերի գծով՝ **26890.0** հազար դրամ, իսկ դեֆիցիտի գծով՝ **-21345.0**հազար դրամ: 2016 թվականի բյուջեի եկամուտների մեջ համայնքի սեփական եկամուտների բաժինը կազմում է **43.7 %՝ 2715.0** հազար դրամ:
Բնակչության հիմնական զբաղմունքը հողագործությունն ու անասնապահությունն է:

Համայնքում ընդհարնապես գոյություն չունի ոչ մի առևտրային ծառայություն:

Համայնքում ուսումնական հաստատություններ չկան: Տեղերի երեխաները դպրոցեն հաճախում այլ բնակավայրերում: Մանկապարտեզ նույնպես գոյություն չունի:

Մշակույթի, մարզական և առողջապահական օջախներ համայնքում չկան: Ստացիոնար բուժում և առաջին բուժօգնություն ստանալու նպատակով բնակչությունը այցելում է հարևան համայնքների կամ Աշտարակի ու Երևանի հիվանդանոցներ:

Մշակութային և մասսայական միջոցառումներն անցեն կացվում համայնքապետարանում, որը դրա համար անհրաժեշտ պայմաններ չունի: Չկան նաև մարզադաշտ և մարզական կառույցներ:

Համայնքում ընդհանրապես չի եղել մշակույթի տուն: Ներկայումս մշակութային կյանքը համայնքում անբավարար վիճակում է: Մշակույթի տան բացակայությունն իր բացասական ազդեցությունն է թողնում նաև երիտասարդների հետ տարվող աշխատանքներում: Մի խոսքով, մշակույթի տան նոր շենքի կառուցումն օդ ու ջրի պես անհրաժեշտ է համայնքին, այս հարցում ակնկալվում է ՀՀ կառավարության աջակցությունը:

Համայնքը չունի գրադարան:

Տեղեր վանքային համալիր: Տեղերի վանքային համալիրը, որը կառուցվել է XIIIդ.ում, գտնվում է Արագածոտնի մարզի Աշտարակի տարածաշրջանում, Արագած լեռան հարավային լանջին գտնվող Տեղեր գյուղում: Համալիրի կազմում են գմբեթավոր եկեղեցին և գավիթը: Վանքային համալիրը հայտնի է նաև Դգիր, Դըղըր, Դըղր, Դըղրի, Դիղիր, Դղեր, Դղըր, Դղըրի, Դղիր, Տեխեր անուններով:Տեղերի վանքը գտնվում է գյուղի բարձրադիր մասում, ձորաբերանին: Եկեղեցուց և գավթից բաղկացած այս վանական համալիրը կառուցվել է 13-րդ դարի առաջին կեսին՝ **1206-1232 թթ-ին՝ Արարատյան կողմնակալության կողմնակալ-հրամանատար, իշխանաց-իշխան Վաչե Ա Վաչուտյանի կնոջ՝ Հասանի դուստր Մամախաթունի** հովհանավորությամբ: Համալիրը կառուցված է ոչ մեծ բլրի վրա, մուգ մոխրագույն բազալտից (1213-1232թթ.), առանձնանում է իր խիստ ձևերով և դեկորատիվ հարդարանքի գրեթե իսպառ բացակայությամբ: Եկեղեցուն արևմուտքից կից է գավիթը (ըստ այուներից մեկի վրա պահպանված արձանագրության շինարարությունը տևել է 19 տարի և

ավարտվել 1232թ-ին): Այն իր չափերով գերազանցում է եկեղեցուն: Սկզբունքային նորություն և բացառիկ երևույթ են գավթի ծածկի վրա հյուսիս-արևմտյան և հարավ-արևմտյան անկյուններում առկա գմբեթավոր մատուռները (մուտքերը բացվում են գավթի ծածկի վրա), որոնք խիստ յուրօրինակ ուրվագիծ են հաղորդում կառույցին: Երկրորդ հարկի այդ մատուռներն անմիջականորեն առնչվում են գավթում թաղված ննջեցյալների հիշատակի հավերժացման հետ և զուգահեռներ ունեն այդ դարաշրջանում զգալի տարածում գտած երկհարկ դամբարան-եկեղեցիների ընդհանուր հորինվածքի հետ:

Ճարտարապետական հորինվածքով աչքի է ընկնում գավիթը, որի տանիքին՝ հարավ-արևմտյան և հյուսիս-արևմտյան անկյուններին կառուցված են մեկական մատուռ-եկեղեցիներ: Հայկական ճարտարապետության մեջ Տեղերի վանքի գավիթը, շնորհիվ իր յուրահատուկ կառուցվածքային մտահղացման, առանձնակի տեղ է գրավում: Համալիրի տարածքից սքանչելի տեսարան է բացվում դեպի Բյուրականի աստղադիտարանը: Վանքի ճարտարապետն ըստ այուներից մեկի վրա եղած արձանագրության, վարդպետ **Աղբայրիկն** է:

Համայնքի գյուղապետարանի շենքի դիմացի տարածքում գործում է խաղահրապարակը, այն հիմնականում ծառայում է գյուղում հանգստացողների, այդ թաղամասում բնակվող երեխաների, ինչպես նաև զբոսաշրջիկ երեխաների համար: Այդ խաղահրապարակը վերանորոգվել է անմիջապես համայնքի ղեկավարի նախաձեռնությամբ և որոշ բնակիչների համատեղ ուժերով : Համայնքի ղեկավարի նախաձեռնությամբ և բնակիչների ակտիվ մասնակցության համատեղ ջանքերի շնորհիվ 2011թ.-ին՝ գյուղի կենտրոնական խաչմերուկում, խաղահրապարակի հարևանությամբ, կառուցվել է նաև հուշահամալիր Ի փառս՝ հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցած թվով 38 համագյուղացիների, ինչպես նաև Ղարաբաղի պատերազմին մասնակից՝ զոհված ազատամարտիկներին: Հուշահամալիրում առկա է ազգային հերոս **Պետրոս Ղևոնդյանի** կիսանդրին:

2.3 ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Համայնքում աղետների (բնածին և տեխնածին) ռիսկի կառավարման ոլորտը մինչև հիմա տարերային բնույթ է կրել, ներկայումս այն սաղմնային վիճակում է: Չնայած համայնքի ՏԻՄ-երի շահագրգռվածությանը և պատրաստակամությանը, նրանք առայժմ չունեն որևէ համագործակցություն աղետների ռիսկի նվազեցման մարզային համապատասխան մարմինների հետ: Դա է պատճառը, որ համայնքում առայժմ չի իրականացվել տեղական մակարդակում խոցելիության և կարողությունների որևէ գնահատում, որի հիման վրա հնարավոր կլիներ պլանավորել ու իրականացնել համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի նվազեցման նպատակամետ գործողություններ ու միջոցառումներ:

2.4ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐ

Համայնքի խմելու ջրագիծը կառուցվել է 1950 թ-ին և ունի 4.7 կմ. երկարություն: Այն ամբողջությամբ շարքից դուրս է եկել և ենթակա է կապիտալ նորոգման: Բնակիչներն օգտվում են գյուղի ընդհանուր ծորակներից:

Համայնքի սեփականություն համարվող արոտավայրում գտնվող «Պետոի» աղբյուրից ինքնահոս եկող խմելու-կենցաղային նպատակով օգտագործվող ջուրը չի բավարարում բնակչությանը և ներկայումս ջրատարի որոշ հատվածներում կարիք կա ընթացիկ նորոգման: 2014թ.-ին «Վերջին Օրերի սրբեր» բարեգործական կազմակերպության կողմից իրականացրած բարեգործության, ինչպես նաև Տեղերի գյուղական համայնքի գյուղապետարանի համատեղ աշխատանքի շնորհիվ համայնքի բնակչությունը խմելու ջուրը ստանում է նաև համայնքի սեփականություն համարվող հողատարածքում գտնվող «Փանաղբյուր» կոչվող աղբյուրից, ինչը իր հերթին հնարավորություն կտա համայնքի մեծ թվով բնակիչներին ունենալու անհատական տեղադրված ծորակներ: Խմելու ջրով ապահովված են նաև համայնքի խաղահրապարակը և գյուղապետարանի բակում գտնվող ցայտաղբյուրը:

Համայնքի ղեկավարի նախաձեռնությամբ և բնակիչների ակտիվ մասնակցությամբ կառուցվել է գյուղի կենտրոնական խաչմերուկում խաղահրապարակ ,խաղահրապարակի հարևանությամբ կառուցվել է նաև հուշահամալիր Ի փառս՝ հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցած թվով 38 համագյուղացիների ,ինչպես նաև Ղարաբաղի պատերազմին մասնակից՝զոհված ազատամարտիկներին: Հուշահամալիրում առկա է ազգային հերոս Պետրոս Ղևոնդյանի կիսանդրին:

2.5 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ

Համայնքի ֆինանսական իրավիճակը վերլուծելիս պետք է հստակ տարանջատել՝

- Համայնքի բյուջեն (եկամտային և ծախսային մասերով),
- Ծրագրերի իրականացման համար համայնքներին հասանելի այլ միջոցներ (աղբյուրներ և ծախսային ուղղություններ):

Համայնքի բյուջեի մուտքերը, կարելի է ասել, ձևավորվում են բացառապես վարչական բյուջեի միջոցների հաշվին՝ հիմնականում հողի օտարումից:

Կատարելով համայնքի 2017-21թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումները՝ պետք է հաշվի առնել երկու հանգամանք: Առաջինը, նախորդ տարիներին համայնքի բյուջեում սեփական եկամուտների (հողի հարկ, գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար, համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ, այլ եկամուտներ) հավաքագրման աճ է արձանագրվել: Հաշվի առնելով այդ հանգամանքները, համայնքի 2017-2021թթ. բյուջեների ընդհանուր մուտքերը կանխատեսվել են՝ յուրաքանչյուր տարի միջին հաշվով մոտ 200.0 հազ. դրամ ընդհանուր աճով նախորդ տարվա ընդհանուր մուտքերի նկատմամբ

Աղյուսակ 3. Համայնքի 2015-2016թթ. բյուջեի մուտքերի ցուցանիշները և 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

հազար դրամ

Հ/հ	Մուտքերի անվանումը	2015թ. փաստ.	2016թ. փաստացի 01.10.2016	2017թ. կանխ.	2018թ. կանխ.	2019թ. կանխ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	**5644.0**	**6215.0**	**5662.0**	**58620.0**	**60620.0**	**62620.0**	**64000**
I.	**ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)***	**5644.0**	**6215.0**	**5662.0**	**58620.0**	**60620.0**	**62620.0**	**64000**
1	**ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ**	**1169.4**	**1425.0**	**1442.0**	**1492.0**	**1942.0**	**1592.0**	**1642.0**
1.1	**Գույքային հարկեր անշարժ գույքից**	**759.3**	**795.0**	**998.2**	**1048.0**	**1098.0**	**1142.0**	**1192.0**
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	24.2	60.0	60.0	65.0	70.0	75.0	80.0
	Հողի հարկ	735.1	735.0	974.0	988.0	1000.0	1020.0	1040.0
1.2	**Գույքային հարկեր այլ գույքից**	**410.1**	**630.0**	**443.8**	**463.0**	**483.0**	**503.0**	**523.0**
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	**410.1**	**630.0**	**443.8**	**463.0**	**483.0**	**503.0**	**523.0**
1.3	**Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ**							
	Տեղական տուրքեր							
1.4	**Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ**							
	Պետական տուրքեր							
1.5	**Այլ հարկային եկամուտներ**							
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ							
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ							
2	**ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ**	**3500.0**	**3500.0**	**3500.0**	**3500.0**	**3500.0**	**3500.0**	**3500.0**

2.1	**Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ**							
2.2	**Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ**							
2.3	**Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ**							
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ							
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ							
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)							
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.4	**Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ**							
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)							
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3	ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ*	**974.6**	**1290.0**	**1300.0**	**1320.0**	**1340.0**	**1360.0**	**1380.0**
3.1	**Տոկոսներ**							
3.2	**Շահաբաժիններ**							
3.3	**Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ**	**720.0**	**720.0**	**720.0**	**740.0**	**760.0**	**778.0**	**798.0**
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ							

	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ							
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ							
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր							
3.4	**Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից,** այդ թվում							
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ							
3.5	**Վարչական գանձումներ**	**71.6**	**250.0**	**250.0**	**250.0**	**250.0**	**250.0**	**250.0**
	Տեղական վճարներ							
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ							
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ							
3.6	**Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից**							
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության							

	միջոցների կիրառումից եկամուտներ							
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից							
3.7	**Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ**							
3.8	**Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ**							
3.9	**Այլ եկամուտներ***	**183.0**	**320.0**	**320.0**	**320.0**	**320.0**	**320.0**	**320.0**
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր							
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր	300.0	315.0	300.0	300.0	300.0	300.0	300.0
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ							
II.	**ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)**							
1	**Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր**							
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր							
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր							
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր							
2	**Պաշարների իրացումից մուտքեր**							
3	**Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր**							
4	**Չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր**							
	Հողի իրացումից մուտքեր	**20540.3**	**21660.0**	**2300.5**	**2310.0**	**2320.0**	**2330.0**	**2340.0**
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր							
III.	**ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԴԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ**							

	ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՄ ՊԱԿԱՍՈՒՐԴԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)							
Ա.	**ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ (1+2)**							
1	**ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ**							
1.1	**Արժեթղթեր**							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	**Վարկեր**							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	**Փոխատվություններ**							
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							
2	**ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ**							
2.1	**Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն**							
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր							
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր							
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում							
2.2	**Փոխատվություններ**							

	-նախկինում տրամադրված փոխատվությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր							
	-փոխատվությունների տրամադրում							
2.3	**Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը**	**615.5**	**286.4**	**340.0**	**340.0**	**340.0**	**340.0**	**340.0**
2.4	**Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս**							
2.5	**Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս**							
2.6	**Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում**							
	որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը							
Բ.	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ							
1	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	**Արժեթղթեր**							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	**Վարկեր**							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	**Փոխատվություններ**							
	-փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							

*)Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի մտնում բյուջետային ընդհանուր եկամուտների մեջ

2.6 ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐ ԵՎ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի զարգացման առկա դժվարությունները ըստ ուղղությունների ներկայացված են ստորև.

1. Համայնքում խմելու և ոռոգման ջրի ցանցի հետ կապված թաղամասերում ունենք կառուցման խնդիրներ:
2. Համայնքում առկա է կոյուղու ցանցի խնդիր, որը խիստ անհրաժեշտ է կառուցել:
3. Ակտիվ մշակութային և մարզական կյանքի կազմակերպում՝ երիտասարդության ներգրավմամբ,
4. Համայնքում ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի զարգացմանը նպաստող, սպորտային հրապարակների և մարզական այլ կառույցների շինարարության իրականացում,
5. Համայնքի բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է անասնապահությամբ, սակայն համայնքում չկա արոտավայր, արտադրամաս, որտեղ բնակիչները ստացած կաթը հանձնեն վերամշակման և ունենան համապատասխան եկամուտ: Կաթնամթերքի վերամշակման արտադրամասի կառուցման և գործարկման արդյունքում կստեղծվեն նաև նոր աշխատատեղեր:

2.7 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԵՎ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԻ , ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՍՊԱՍԵԼԻՔՆԵՐԻ (ՈՒԹՀՍ) ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ

- Գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության լավ հնարավորությունները,
- Շրջակայքում պատմական և ճարտարապետական հուշարձանների առկայությունը,
- Զբոսաշրջիկության և տուրիզմի զարգացման մեծ հնարավորությունները,
- Կոոպերացիայի մեծ հնարավորությունները,
- Էկոլոգիապես մաքուր բնությունը,
- Անասնաբուծությունը զարգացնելու հնարավորությունները,
- Գյուղմթերքների վերամշակման արտադրության կազմակերպման հնարավորություններ:

- Համայնքում առկա են պատմամշակութային հուշարձաններ, մատուռներ, պատմամշակույթային արժեք հանդիսացող վանք՝ <<Մարիամ Աստվածածին>>,
- Հաշվի առնելով համայնքի աշխարհագրական դիրքը, որ համայնքում ձմեռային ամիսներին ձյունը առատ է, հաստ ձնածածկույթը մոտ 4 ամիս չի հալվում, առկա են թեք լեռնալանջեր, որը նպաստավոր է դահուկավազքի և այլ ձմեռային սպորտաձևերի զարգացման համար: Համայնքում հաջողությամբ կարող է զարգանալ նաև ագրոտուրիզմը և էկոտուրիզմը:
- Համայնքի տարածքում կա քարանձավ

- Համայնքը բարձր լեռնային է, զերծ է արտադրական թափոններից և մթնոլորտի աղտոտվածությունից: Համայնքի տարածքում գերակշռում են կիսաալպյան և ալպյան մարգագետինները՝ հարուստ բազմատեսակ բուսականությամբ, ինչը նաստավոր է էկոլոգիապես մաքում մեղրի ստացման համար: Ավանդաբար համայնքում զարգացած է եղել մեղվաբուծությունը, ուստի հնարավոր է ավելացնել մեղրի և մեղրամոմի արտադրությունը , կազմակերպել արտադրությունը, որը կնպաստի աշխատատեղերի ստեղծմանը:
- Համայնքում արևային օրերը շատ են, ինչը բարենպաստ է ջերմոցային տնտեսությունների հիմնման և արևային մարտկոցների տեղադրման, որի հետևանքով կարդատրվի էլ. Էներգիա և կստեղծվեն նոր աշխատատեղեր:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ

- ✓ Խմելու ջրի թերի ապահովումը:
- ✓ Ոռոգման ջրի բացակայությունը:
- ✓ Մշակութային օբյեկտների բացակայությունը:
- ✓ Ճանապարհների անմխիթար վիճակը:
- ✓ Համայնքում արտադրված գյուղատնտեսական մթերքների իրացման խնդիրները:
- ✓ Ցրտահարություններ, կարկուտ:
- ✓ Հարկային եկամուտների գանձման դժվարություններ,
- ✓ Համայնքապետարանի ֆինանսական ոչ բավարար միջոցներ:
- ✓ Բնակչության սոցիալ-տնտեսական ոչ բարվոք պայմաններ:
- ✓ Բնակչության արտահոսք և գործազրկություն:
- ✓ Երթուղային տրանսպորտի բացակայություն
- ✓ Ներդրումների ցածր մակարդակ
- ✓ Գազամատակարարման բացակայություն

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Համայնքի զարգացման հնարավորություններն են՝

- ✓ Մեծ քանակի և որակի աշխատուժի առկայությունը,
- ✓ տուրիզմի զարգացման համար բարենպաստ պայմաններ:

ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգներն են՝

- Բնական տարերային աղետների հնարավոր պատճառած վնասները (երկրաշարժ, կարկուտ առաջացում)
- Գործազրկության մակարդակի աճը
- Խմելու և ոռոգման ջրի բացակայության պատճառով գյուղատնտեսության անկում
- համայնքի ոռոգման ցանցերի վերանորոգման անհրաժեշտություն.

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

3.1 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ

Բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով հետևողականորեն բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները, գյուղը դարձնել գեղեցիկ, բարեկարգ և ամենաբարեկեցիկ բնակավայրերից մեկը: Բարեփոխումներ կատարելով՝ նախատեսվում է հասնել հետևյալ նպատակներին՝

- զարգացնել գյուղատնտեսությունն ու անասնապահությունն համայնքում
- կազմակերպել համայնքի բնակչության մշակութային կյանքը և հանգիստը աշխատանքից ազատ ժամերին
- ապահովել բոլոր տեսակի տրանսպորտային միջոցների նորմալ և անվտանգ երթևեկությունը:

Զարգացման հիմնական ուղղությունների իրականացման գործընթացում խիստ կարևորվում է տեղական իշխանությունների, համայնքի բնակչության, քաղաքացիական հասարակության, լրատվամիջոցների և գործարարների համատեղ գործունեությունը, ինչպես նաև համագործակցությունը պետական կառավարման մարմինների և դոնոր կազմակերպությունների հետ:
Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշներն են՝

- ✓ Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով),
- ✓ Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ, արտահայտված տոկոսով,
- ✓ Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը (չպայմանավորված բնական աճով) նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով:

Ցուցանիշների արժեքները հինգ տարիների համար ներկայացված է աղյուսակ 4-ում:

Աղյուսակ 4. Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշների կանխատեսվող արժեքները հինգ տարիների համար (2017-2021թթ.)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով)	21%	20%	19%	18%	17%
2.	Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ, արտահայտված տոկոսով	2%	2.2	2.3%	2.5%	2.7%
3.	Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը (չպայմանավորված բնական աճով) նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով	0.5%	1%	1.5%	2%	2.5%

3.2 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

Առաջիկա 5 տարիներին համայնքի հիմնական նպատակներն են՝

- ✓ Խմելու և ոռոգման ջրի ցանցի կառուցում

- ✓ Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում և ասֆալտապատում, փողոցային լուսավորության ցանցի ընդլայում

Աղյուսակ 5. Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշների և հիմնական նպատակների կանխատեսվող արժեքներ (2017-2021թ.թ.)

Տրամաբանական մոդելի բաղադրիչ	2017	2018	2019	2020	2021
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ					
1.Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով)	19%	18%	17%	16%	15%
2.Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ, արտահայտված տոկոսով	3%	3.2%	3.6%	3.8%	4%
3.Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով, չհաշված համայնքի բնակչության փոփոխությունը բնական աճի պատճառով	0.5%	1%	1.5%	2%	2.5%
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ					
1. Համայնքում խմելու և ոռոգման ջրի կառուցում	1մլն դրամ	2մլն դրամ	3 մլն դրամ	4մլն դրամ	5մլն դրամ
2. Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, ասֆալտապատում և փողոցային լուսավորության ցանցի ընդլայնում	1մլն դրամ	2մլն դրամ	3 մլն դրամ	4մլն դրամ	5մլն դրամ

Նշված խնդիրների լուծման նպատակով նախատեսվող ծրագրերը ներկայացված են ծրագրի անձնագրերում:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N1

« Համայնքում խմելու և ոռոգման ջրի ցանցի կառուցում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ Համայնքում գյուղատնտեսության կարևորագույն խնդիրներից մեկի լուծում և գյուղատնտեսության զարգացում	միջոցներ հայթհայթել խմելու և ոռոգման ջրի ցանցի կառուցման աշխատանքների իրականացման համար, ինչպես նաև համայնքային սեփականություն հանդիսացող գույքային արժեքի ավելացում:

Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	0	1 մլն դրամ	2	3	4	5

Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ

Գյուղատնտեսության զարգացում

1. ***Ոռոգվող հողատարածությունները***

Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	0	2	2	2	2	2

2. ***Նոր կառուցվող ջրագծից օգտվող շահառուների թիվը***

Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	10	20	30	40	50	60

Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1. Ծրագիրը իրականացնող դոնոր կազմակերպ. փնտրում 2. Համայնքի ներդրում 3. Պայմանագրի կնքում 4. Աշխատանքների կատարում
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 0 դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 15մլն դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 15 մլն դրամ
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Դոնոր կազմակերպություն
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Տարերային աղետները
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2018
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում չկա խմելու և ոռոգման ջրի ցանց : Համայնքի բնակիչները հիմանականում օգտվում են սեփական համայնքի 2 աղբյուրներից: Ունենալով խմելու և ոռոգման ջրի ցանց, համայնքում կավելանան գյուղատնտեսությունը, այգեգործությունը: Ցանցի կառուցման ընդհանուր արժեքը կկազմի 15 մլն դրամ:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N2

«ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, ասֆալտապատում և փողոցային լուսավորության ցանցի ընդլայում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	միջոցներ հայթհայթել փողոցային լուսավորության աշխատանքների իրա-կանացման համար, ինչպես նաև ներհամայնքային փողոցների բարեկարգման համար :
<u>Ծրագրի անմիջական նպատակ՝</u> Ունենալ բարեկարգ և արտաքին լուսավորությունով ապահոված, անվտանգ և մաքուր փողոցներ	

Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	0 մլն դրամ	1 մլն	2մլն	3մլն	4մլն	5մլն

<u>Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ</u> Ապահովել բնակչությանը անվտանգ և լուսավոր փողոցներով, որից կօգտվի համայնքի բնակչությունը:	1. ***Լուսավորությունից օգտվող բնակչության թիվը***

Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	0	3	3	3	3	3

Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021

Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1.Համայնքի դրամական միջոցների հավաքագրում 2. Ծրագիրը իրականացնող դոնոր կազմակերպ. փնտրում 3. Մրցույթի հայտարարություն 4. Պայմանագրի կնքում 5. Աշխատանքների կատարում
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ Կապիտալ ծախսեր՝ 15 մլն դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 15 մլն դրամ
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Դոնոր կազմակերպություն
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Տարերային աղետ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2020
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ներհամայնքանի ճանապարհների բարեկարգումը և լուսավորության ցանցի ընդլայնումը կնպատի համայնքի բնակիչների ավտոմեքենաների անվտանգ երթևեկությանը, ինչպես նաև համայնքի բոլոր բնակելի թաղամասերում փողոցային լուսավորության աշխատանքների իրականացում:

4. ՀԶԾ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ

Համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեի նախագծի կազմման ծրագրային հիմքը ՀԶԾ-ում համապատասխան տարվա համար նախատեսված ոլորտային և բնակավայրային ծրագրերն են, որոնց իրականացման համար հաշվարկվել են ֆինանսավորման համապատասխան աղբյուրներ և ծախսեր: Գործնականում, ՀԶԾ-ի իրականացումը հանգում է հիմնականում (չհաշված ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին նախատեսված ծրագրերը) համայնքի գալիք հինգ տարիների բյուջեների կատարմանը:

Լեռնանիստ համայնքի ՀԶԾ-Ի ֆինանսավորումն ամփոփված է Աղյուսակ 7-ում:

Աղյուսակ 6. ՀԶԾ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

(Տեղեր համայնք)

(2017-2021 թթ.)

Պարտադիր խնդիր	Բյուջետա-վորված միջոցներ	Ծրագրի կատարումն ըստ տարիների					Ֆինանսավորման աղբյուրներ						Ծախսերի դասեր		Ֆինանսավորման կարգավիճակ			
		2017	2018	2019	2020	2021	Համայնքի սեփական եկամուտներ	Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	Բարեգործություն/հովհրատարություն	Պետություն-համայնք-մասնավոր հատված համագործակցություն	Այլ աղբյուրներ	Ընթացիկ ծախսեր	Կապիտալ ծախսեր	Ֆինանսավորումն առկա է	Ֆինանսավորման շուրջ ընթանում են բանակցություններ	Ներկայացվել է ֆինանսավորման հայտ	Ֆինանսավորման հարցը լուծված չէ
1. համայնքում խմելու և ոռոգման ջրի ցանցի կառուցում	15 մլն դրամ	1 մլն դրամ	2 մլն դրամ	3 մլն դրամ	4 մլն դրամ	5 մլն դրամ												
2. Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում ասֆալտապատում և փողոցային լուսավորության ցանցի ընդլայնում	15 մլն դրամ	1 մլն դրամ	2 մլն դրամ	3 մլն դրամ	4 մլն դրամ	5 մլն դրամ												

5. ՀԶԾ-Ի ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ

ՀԶԾ-ի ներքին մոնիթորինգն իրականացվելու է ՀԶԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից յուրաքանչյուր տարին մեկ անգամ:

ՀԶԾ-ի մոնիթորինգն իրականացվելու է ըստ ոլորտային ծրագրերի ու միջոցառումների աշխատանքների կատարման ցուցանիշների:

Աղյուսակ7*ում* ներկայացված է ՀԶԾ-ում ներառված ծրագրերի միջոցառումների մոնիթորինգի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևանմուշը:

Աղյուսակ7. Մ Ո Ն Ի Թ Ո Ր Ի Ն Գ Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

Տեղեր ՀԱՄԱՅՆՔ
(_____ թվականներ)

Տրամաբանական մոդելի բաղադրիչ	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2016)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2017)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2017)	Ցուցանիշի կատարողական (2017)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2018)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2018)	Ցուցանիշի կատարողական (2018)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2019)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2019)	Ցուցանիշի կատարողական (2019)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2020)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2020)	Ցուցանիշի կատարողական (2020)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2021)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2021)	Ցուցանիշի կատարողական (2021)	Տվյալների հավաքագրման պարբերականությունը		Ցուցանիշի ստացման աղբյուր	Ցուցանիշի ստացման մեթոդ
																	Կիսամյակա յին	Տարեկան		
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ																				
1.Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով)																		X	Համայնքա-պետարան	Փաստա-թղթային ուսումնա-սիրություն
2.Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ, արտահայտված տոկոսով																		X	Համայնքա-պետարան	Փաստա-թղթային ուսումնա-սիրություն

3.Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով, չհաշված համայնքի բնակչության փոփոխությունը բնական աճի պատճառով																		X	Համայնքապետարան	Փաստաթղթային ուսումնասիրություն
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ																				
1.Ակտիվմշակութային և մարզական կյանքի կազմակերպումը՝ երիտասարդության ներգրավմամբ																				
1.1. համայնքում խմելու և ոռոգման ջրի ցանցի կառուցում	0	1 մln	1 մln	1 մln	2 մln	2 մln	2 մln	3 մln	3 մln	3 մln	4 մln	4մln	4 մln	5 մln	5 մln	5 մln				
1.2. Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում ասֆալտապատում և փողոցային լուսավորության ցանցի ընդլայնում	0	1 մln	1 մln	1 մln	2 մln	2 մln	2 մln	3 մln	3 մln	3 մln	4 մln	4մln	4 մln	5 մln	5 մln	5 մln		X	Համայնքապետարան	Փաստաթղթային ուսումնասիրություն

ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

ՀԶԾ-ն հանդիսանալու է համայնքի գալիք հինգ տարիների գործունեության ուղեցույցը: 2017-2021 թթ. ընթացքում ՀԶՀ-ում ընդգրկված ծրագրերի իրականացմանն են ուղղված լինելու համայնքի ՏԻՄ-երի ջանքերն ու աշխատանքը՝ մոբիլիզացնելով համայնքի ֆինանսական, մարդկային և նյութական ռեսուրսների ողջ պոտենցիալը: ՀԶԾ-ի իրագործումը հնարավորություն կտա քայլ առ քայլ մոտենալ հեռվում նշմարվող այն ցանկալի տեսլականին, որպիսին ցանկանում է տեսնել համայնքը նրա յուրաքանչյուր բնակիչ: ՀԶԾ-ում տեղ գտած դրույթները լինելու են այն ծրագրային հիմքը, որի վրա հենվելով կազմվելու է համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեն:

Ծրագիրը հաջողությամբ իրագործելու համար ՏԻՄ-երը պետք է սերտորեն և արդյունավետ համագործակցեն պետական կառույցների, միջազգային դոնոր կազմակերպությունների և այլ շահագրգիռ կողմերի և կառույցների հետ:

ՀԶԾ-ի իրականացման հսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը կիրականացնեն համայնքի ղեկավարը և համայնքի ավագանին: ՀԶԾ-ի ներքին վերահսկողության արդյունքները կներկայացվեն համայնքի ավագանուն՝ ի գիտություն:

Յուրաքանչյուր հաջորդ տարի կկատարվի ՀԶԾ-ի իրականացման նախորդ տարվա արդյունքների ուսումնասիրություն, ամփոփում, ձեռքբերումների գնահատում և թերությունների բացահայտում: Նախորդ տարվա արդյունքների հիման վրա համապատասխան ուղղումներ և լրացումներ կկատարվեն մնացյալ տարիների ծրագրերում:

Հիմնվելով ՀԶԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության վերաբերյալ համայնքի ավագանու կայացրած որոշման վրա, ՀԶԾ-ի վերանայման անհրաժեշտության դեպքում, համայնքի ղեկավարը ՀԶԾ-ում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու վերաբերյալիր և (կամ) համայնքի ավագանու անդամներից ստացված բոլոր առաջարկությունները ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը:

Համայնքի ավագանու անդամի (անդամների) առաջարկած այն փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, որոնք ավելացնում են ՀԶԾ-ի իրականացման ծախսերը, համայնքի ավագանու որոշմամբ ընդունվում են միայն համայնքի ղեկավարի եզրակացության առկայությամբ և ավագանու նիստին ներկա անդամների ձայների երկու երրորդով:

ՀԶԾ-ի փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, ավագանու հաստատումից հետո, հրապարակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: